

ERDÉLYI MÚZEUM HIREI

A legfőbb kötelék. Dr. Tavaszy Sándor, az Erdélyi Múzeum-Egyesület Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi Szakosztályának elnöke, az 1933. március 9-én tartott szakülést a következő figyelemreméltó gondolatokkal nyitotta meg:

„Mai és legközelebbi szakülésünk előadása két nagy múltú, igen jelentős kultúrtörténeti szerepet vívó kolozsvári iskoláról, mégpedig a római katolikus főgimnáziumról és az unitárius kollégiumról, fog szólni. Két magyar hitvallásos iskolának multjába lesz alkalmunk bepillantani és megismerni azt a sok drága kincset, amellyel Isten minket nagy személyiségekben, hűséggel végzett munkákban megajándékozott és megkoronázott. Különös öröömre szolgál, hogy ezt a két előadást éppen az E. M. E. vette fel és vehette fel programjába, s ezzel kifejezhette azt a meleg és megértő szeretetét és tudományos érdeklődését, amellyel erdélyi egyházi iskoláink tudományos szolgálatait méltányolja.

Ma Erdélyben is a keresztény egyházak ébredésének és öntudatra-jutásának korát érzük. Igyekszik mindenik a maga hitét élénkebbé, melegebbé, dinamikusabbá tenni; a világnézetét öntudatosítani, belső szuggesztív erejét fokozni, hogy azt, amit a kedvezőtlen idők a külső tekintélyeknek ártottak, belső lendítő erővel pótolják. Éppen ezért elkerülhetetlenül állott elő az a helyzet, hogy ma mindenik egyház hívei szükségének és igényeinek kielégítésére és szolgálatára az intézményes munkáknak, egyesületeknek és mozgalmaknak nagy sorát hozta létre. Bár kellő tisztelettel és elismeréssel kell megállapítanunk, hogy a konfesszionális tagolódás és öntudatosítás ma mentes a prozelita-hajhászatától és nem offenzív, hanem defenzív jellegű, mégis mi is, akik ezekben a munkákban aktív szerepet viszünk, bizonyos aggodalommal szemléljük az erdélyi magyarság eme felekezeti szituációját, nehogy ez olyan atomizálódásra vezessen, nehogy olyan egyetemes kárt okozzon, amelyből vesztesen kerüljünk ki külön-külön egyesek is, egyházak is, a jelen is és a jövő is. Ennek az aggodalomnak kifejezése nem azt jelenti, belőle nem az következik, hogy az erdélyi magyar keresztény egyházak kevesebb hittel, lefokozottabb missziói hévvel és öntudattal végezzék szolgálatukat, sőt egymást sarkalják és késztessek, hogy több hitet, több buzgóságot, több lelkesedést, több szeretetet vigyenek bele munkájukba, de ez a nagyobb hév, ez a nagyobb többlet hajtsa az egészet, az egyetemes magyarságot is arra, hogy a pártikuláris munkarészleteken túl az egész magyar kulturális frontot is szakadatlanul előbbre vigye. Ha a pártikuláris, a külön-külön folyó munka olyan egyetemesen kiható erővé válik, amely az egy Egészben átfogott magyarságnak is lendületet ad, akkor el fog tűnni minden olyan ok, amely ma talán aggodalmakat ébreszthet. *Hangsúlyozzuk, hogy minél lendületesebbek a különféle egyházi, egyesületi, szövetségi és missziói munkák, annál lendületesebbeknek kell lenniök az egyetemes magyar egyesületi munkáknak is. Nemcsak azért, hogy ellensúlyozzák azok differenciáló erejét, hanem azért is, hogy integráló erejüknel fogva mind több olyan köteléket fonjanak közöttünk*

szegény és kifosztott magyarok között, amelyek a családi, egyházi szolidaritásokon túl megtartanak és erősítenek a nemzeti szolidaritás nagy gondolatában is.

Ha mindezeket meggondoljuk és szívünkre vesszük, ismét csak arra a belátásra kell eljutnunk, amit meg nem szűnök hangsúlyozni, hogy különösen *ma* az Erdélyi Múzeum-Egyesület előtt olyan nagy nemzeti kulturális feladat áll, és ennek a feladatnak szolgálata *ma* olyan rendkívülien fontos, épen a fent jelzett szituációban, hogy arról egy pillanatra sem szabad megfeledkeznünk.

Azonban még itt, ennél a gondolatnál sem állhatok meg, hanem tovább kell mennem annak a megállapításával, hogy Múzeumunk eme egyetemes nemzeti szolgálata nem merülhet ki abban, hogy csupán egy közösségbe, egy egyesületi táborba egyesítse azokat, akik velünk együtt így gondolkoznak, hanem kötelessége szakadatlanul figyelemmel kísérni azokat a szellemi alkotásokat, amelyeket sajátosan egyik vagy másik erdélyi egyház a maga sajátos lelkéből termelt ki, azokat a nagy történeti eszményeket, jellemeket, személységeket, irodalmi és művészi alkotásokat, amelyek a sajátosan színezett, külön individuálitást jelentő konfessziók határain belül virágoztak ki. És mindezeknek alkatába, életébe olyan módon kell belenézniük, hogy *ne pusztá objektivitással, hanem a megértő és a méltányoló szeretet objektivitásával emeljük ki és mutassuk fel azt, ami azokban valóban történelmi vagy épen örökbecsű érték.*

A magyar-Erdély nem egyetlenegy virágos kert, hanem három-négy magyar virágos kertből áll és ezek külön-külön és együttvéve termelték az összmagyarság részére azokat a tápláló és ízes gyümölcsöket, amelyekből nemzedékek éltek és élnek. Maradjanak meg külön-külön ökonomiában ezek a drága erdélyi magyar kertek, hadd őrizze, védje mindenik a maga sajátos tervei szerint a hagyományait, színes és gazdag szellemét, jellemét, de ne zárjuk el egymás elől ezeknek kapuit, hanem gyönyörködjünk egymás gazdagságában, mint a jó testvérek, s különösképpen pedig az Erdélyi Múzeum-Egyesület, mint boldogan szüretelő gazda jelenjék meg hol az egyik, hol a másik kertben s mutogassa meg nekünk valamennyiünknek, hogy kik voltunk, kik vagyunk és hogy áldott multunkhoz méltóan jövőben is olyan valakik akarunk lenni, akikben kedvét és gyönyörűségét fogja találni az örök, nagy Gazda, akinek küldetésében járunk ebben a világban.“

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület nagybányai vándorgyűlésének Emlékkönyvei. A mult év augusztus 25—28. napjain Nagybányán tartott tizenegyedik vándorgyűlés előadásanyagát az Erdélyi Múzeum-Egyesület két nagyterjedelmű Emlékkönyvben tette közzé. A Dr. György Lajos szerkesztésében megjelent szokásos Emlékkönyv a négy szakosztály 14 népszerű és szakelőadását foglalja magában, az elnöki megnyitóval és a vándorgyűlésről szóló titkári jelentéssel (tartalmát l. Erdélyi Múzeum, 1933. 9. l.). A vándorgyűlés keretében tartott orvoskongresszus négy tudományos ülésének tíz ív terjedelmű 33 előadása Dr. Veress Ferenc szakosztályi elnök és Dr. Koleszár László szakosztályi titkár szerkesztésében ezúttal önállóan és külön jelent meg (tartalmát l. Erdélyi Múzeum, 1933. 94—95. l.), bizonyosságául annak az értékes munkának, amelyet a magyar orvostudomány teljesít a mai nehéz körülmények között Erdélyben.

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület régészeti ásatásai. Az E. M. E. 1932. július hó 3—15. napjain Makkfalva, Szentistván és Csókfalva községek határában a Műemlékek Országos Bizottsága Erdélyi Osztályának 373—1932. sz. engedélye alapján régészeti ásatásokat végeztetett. Régészeti szempontból e vidékről eddig csak bizonyos szkíta-tükör s az Orbán Balázs által említett vármaradvány ismeretes. E területen ilyen irányú kutatást azelőtt senki sem végzett. Már ezért is megbecsülendő tehát Ziegler Albert volt járásbíró, földbirtokosnak az a buzgósága, amellyel felfedezte és nyomtalanul elpusztulni nem hagyta az őssálat, valamint az ősemlék és az újabb elődök elpusztulni, hanem az E. M. E.-től kérte ezeknek felülvizsgálását s az utánuk való továbbkutatást. Az ásatás keresztülvitelében a támogatásáért és több tárgynak az E. M. E. számára ajándékozásáért az Egyesület hálája jeléül Ziegler Albertet alapító tagjává választotta.

A régészeti ásatás tudományos leírását az ásatást vezető Herepei János archeológus most végzi. Ennek befejezése után az ásatással előkerült, valamint ajándékozás folytán kapott tárgyak az E. M. E. Érem- és Régiséggyűjtő fogják gyarapítani.